

186

ROZPORZĄDZENIE MINISTRÓW SPRAW WEWNĘTRZNYCH I OBRONY NARODOWEJ

z dnia 24 lipca 1968 r.

w sprawie przygotowania i przeprowadzenia poboru.

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przygotowanie poboru.

§ 1. 1. Pobór przeprowadza się w terminach określanych przez Ministrów Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej — według wojewódzkich i powiatowych planów poboru.

2. Plany poboru sporządzają stosownie do wytycznych Ministra Spraw Wewnętrznych właściwe do spraw wewnętrznych organy prezydiów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych w porozumieniu z właściwymi wojewódzkimi i powiatowymi sztabami wojskowymi.

3. Plany poboru podlegają zatwierdzeniu przez prezydium właściwych rad narodowych.

§ 2. Zakłady lecznicze i lekarzy do przeprowadzania badań specjalistycznych i obserwacji poborowych wyznaczają organy nadrzędne nad tymi zakładami w porozumieniu z właściwym do spraw wewnętrznych organem prezydiów wojewódzkiej rady narodowej.

§ 3. 1. Lekarzy cywilnych powołanych na członków komisji poborowych oraz lekarzy wyznaczonych do przeprowadzania badań specjalistycznych właściwy do spraw zdrowia organ prezydiów wojewódzkiej rady narodowej kieruje w porozumieniu z dowództwem właściwego okręgu wojskowego na kurs szkoleniowy.

2. Kurs szkoleniowy organizuje właściwy do spraw zdrowia organ prezydiów wojewódzkiej rady narodowej. Kurs ten może być zorganizowany również przez dowództwo okręgu wojskowego.

3. Czas trwania kursu szkoleniowego i program kursu określa właściwy do spraw zdrowia organ prezydiów wojewódzkiej rady narodowej w porozumieniu z dowództwem okręgu wojskowego.

4. Wykładowców na kurs wyznacza dowództwo okręgu wojskowego.

5. Przygotowanie lokalu, w którym ma się odbyć kurs, oraz zapewnienie zakwaterowania dla lekarzy skierowanych na kurs należy do właściwego do spraw zdrowia organu prezydium wojewódzkiej rady narodowej. Jeżeli kurs jest organizowany przez dowództwo okręgu wojskowego, przygotowanie lokalu oraz zapewnienie zakwaterowania dla lekarzy należy do właściwych organów wojskowych.

6. Lekarze zamieszkujący poza miejscowością, do której zostali skierowani na kurs, otrzymują zwrot kosztów podróży i diety według norm ustalonych dla pracowników państwowych. Koszty podróży i diety pokrywane są z budżetu właściwych powiatowych rad narodowych.

§ 4. 1. Pobór przeprowadza się w miejscowościach będących siedzibami prezydiów powiatowych rad narodowych.

2. Pobór może być przeprowadzony również poza miejscowością będącą siedzibą prezydium powiatowej rady narodowej w wypadkach uzasadnionych względami gospodarczymi lub interesami ludności albo gdy ma się to przyczynić do usprawnienia pracy komisji poborowej.

3. Na wniosek zakładów pracy zatrudniających większą liczbę poborowych oraz w wypadkach uzasadnionych względami produkcji zarówno pobór, jak i badania radiologiczne dla potrzeb komisji poborowych mogą być przeprowadzane również w zakładach pracy.

4. Poboru nie należy przeprowadzać w dniach wolnych od pracy.

5. Lokal, sprzęt lekarski oraz inne przedmioty niezbędne do pracy komisji poborowej zapewniają właściwe organy prezydium rady narodowej, a w razie przeprowadzania poboru i badań radiologicznych w zakładach pracy — kierownicy tych zakładów.

Rozdział 2.

Sposób wzywania do poboru.

§ 5. 1. O poborze zawiadamiają ludność prezydium powiatowych rad narodowych za pomocą obwieszczeń. Obwieszczenie stanowi jednocześnie wezwanie poborowych do poboru.

2. W obwieszczeniu o poborze należy wskazać podstawę prawną przeprowadzenia poboru, kategorie osób podlegających poborowi, miejsce i terminy stawienia się do poboru, dokumenty i fotografie, które powinny być przedstawione podczas poboru, oraz sankcje karne za niedopełnienie obowiązku stawienia się do poboru i przedstawienia odpowiednich dokumentów.

3. Rozplakatowanie obwieszczeń o poborze należy:

- 1) we wsiach — do biur gromadzkich rad narodowych;
- 2) w osiedlach — do właściwych organów prezydiów rad narodowych osiedli;
- 3) w miastach:
  - a) nie podzielonych na dzielnice — do właściwych organów prezydiów miejskich rad narodowych,
  - b) podzielonych na dzielnice — do właściwych organów prezydiów dzielnicowych rad narodowych.

4. Obwieszczenia powinny być rozplakatowane w miejscach najbardziej uczęszczanych i widocznych nie później niż 14 dni przed rozpoczęciem poboru, w jednym dniu na terenie całego kraju.

§ 6. 1. Poborowi mogą być wzywani do stawienia się do poboru przez właściwe do spraw wewnętrznych organy prezydiów powiatowych rad narodowych również za pomocą wezwań imiennych.

2. Nieotrzymanie wezwania imiennego nie zwalnia poborowego od obowiązku stawienia się do poboru w terminie i miejscu wskazanym w obwieszczeniu.

§ 7. 1. Wezwanie imienne do poboru doręczają poborowym organy określone w § 5 ust. 3 co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem stawienia się do poboru. W szczególnych wypadkach termin ten może być krótszy.

2. Wezwanie imienne do poboru powinno określać w szczególności:

- 1) termin i miejsce stawienia się do poboru (datę, godzinę i adres lokalu komisji poborowej);
- 2) rodzaje dokumentów i fotografii, które wezwany powinien przedstawić w czasie stawiania się do poboru;
- 3) sankcje karne za niedopełnienie obowiązku stawienia się do poboru lub nieprzedstawienie dokumentów.

Rozdział 3.

Powiatowe komisje poborowe.

§ 8. Powiatowa komisja poborowa:

- 1) orzeka o zdolności poborowych do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony);
- 2) zwalnia od obowiązku osobistego stawienia się poborowych trwale niezdolnych do spełnienia tego obowiązku oraz wydaje w stosunku do nich zaocznie orzeczenie o zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony);
- 3) orzeka o udzieleniu poborowym odroczenia zasadniczej służby wojskowej;
- 4) zarządza skierowanie poborowych uznanych za czasowo niezdolnych do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) na leczenie do zakładów społecznych służby zdrowia na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.

§ 9. 1. Całokształtem prac powiatowej komisji poborowej kieruje jej przewodniczący.

2. Do obowiązków przewodniczącego należy w szczególności:

- 1) kierowanie planowym i sprawnym przeprowadzeniem poboru;
- 2) kierowanie poborowych na wniosek lekarzy na badania specjalistyczne albo na obserwację;
- 3) kierowanie na wniosek przedstawiciela powiatowego sztabu wojskowego poborowych przewidzianych na uzupełnienie określonych rodzajów wojsk lub służb na badania specjalistyczne;
- 4) podpisywanie dokumentów wydawanych przez komisję.

§ 10. 1. Do obowiązków przedstawiciela powiatowego sztabu wojskowego wchodzącego w skład komisji poborowej należy w szczególności:

- 1) kierownictwo i nadzór nad zakładaniem i uzupełnianiem ewidencji wojskowej poborowych oraz nad wystawianiem wojskowych dokumentów osobistych;
- 2) występowanie z wnioskami o skierowanie na badania specjalistyczne poborowych przewidzianych na uzupełnienie określonych rodzajów wojsk lub służb.

2. Poza czynnościami wymienionymi w ust. 1 przedstawiciel powiatowego sztabu wojskowego w czasie poboru:

- 1) przeznacza poborowych do służby wojskowej, w tym do poszczególnych rodzajów wojsk lub służb albo do służby w formacjach samoobrony, wydaje im karty powołania lub podaje im przypuszczalny termin powołania do służby;
- 2) podpisuje i wydaje wojskowe dokumenty osobiste;
- 3) poucza poborowych o ich obowiązkach i prawach związanych z wykonywaniem przez nich powszechnego obowiązku obrony.

§ 11. Do obowiązków przedstawiciela właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej wchodzącego w skład komisji poborowej należy w szczególności:

- 1) przedstawianie komisji dokumentów dotyczących odroczeń zasadniczej służby wojskowej;
- 2) sprawowanie nadzoru nad:
  - a) terminowym stawiennictwem poborowych,
  - b) prowadzeniem dokumentacji komisji,
  - c) należytym zabezpieczeniem lokalu komisji.

§ 12. Do obowiązków lekarzy wchodzących w skład komisji poborowej należy:

- 1) badanie stanu zdrowia poborowych oraz określanie ich zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony), a także przedstawianie wniosków co do ich przydatności do poszczególnych rodzajów wojsk i służb;
- 2) przedstawianie wniosków w sprawie kierowania poborowych na badania specjalistyczne albo na obserwację oraz na leczenie;
- 3) ocena zaświadczeń lekarskich dołączonych do podań o zwolnienie od obowiązku osobistego zgłoszenia się do poboru i przedstawianie wniosków w tym przedmiocie;
- 4) przedstawianie wniosków w sprawie orzeczenia o zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) poborowych zwolnionych od obowiązku osobistego zgłoszenia się do poboru;
- 5) nadzór nad pracą personelu pomocniczego obsługującego wagę i miarę lekarską oraz nad prowadzeniem księgi orzeczeń lekarskich;
- 6) czuwanie nad stanem sanitarno-higienicznym w lokalu komisji poborowej.

§ 13. 1. Przewodniczący i członkowie powiatowej komisji poborowej biorą udział w pracach komisji osobiście przez cały czas jej urzędowania.

2. Przewodniczący i członkowie powiatowej komisji poborowej zamieszkali i zatrudnieni poza miejscowością, w której urzęduje komisja, otrzymują należności przysługujące pracownikom państwowym w razie pełnienia czynności służbowych poza miejscem służbowym.

§ 14. 1. Przewodniczący lub członek powiatowej komisji poborowej podlega wyłączeniu od udziału w sprawie, w której orzeczenie komisji ma być wydane, w stosunku do:

- 1) jego krewnych i powinowatych do drugiego stopnia;
- 2) osoby związanej z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. W wypadkach określonych w ust. 1 przewodniczący powiatowej komisji poborowej powinien się wyłączyć z urzędu; o wyłączeniu członka komisji decyduje przewodniczący komisji.

§ 15. 1. W pracach powiatowej komisji poborowej bierze udział przewodniczący:

- 1) gromadzkiej rady narodowej,
- 2) prezydium rady narodowej osiedla,
- 3) prezydium miejskiej rady narodowej w mieście nie stanowiącym powiatu,
- 4) prezydium dzielnicowej rady narodowej w mieście stanowiącym powiat

lub delegowany przez niego pracownik — w czasie stawiania poborowych z terenu danej rady narodowej przed komisją poborową.

2. Do obowiązków osoby wymienionej w ust. 1 należy w szczególności:

- 1) dopilnowanie, aby wszyscy poborowi z terenu danej rady narodowej zameldowani na pobyt stały (zamieszkanie) lub pobyt czasowy ponad 2 miesiące stawili się do poboru we właściwym czasie wraz z dokumentami wymienionymi w obwieszczeniu lub wezwaniu imiennym,
- 2) stwierdzanie w razie potrzeby tożsamości poborowych,
- 3) udzielanie komisji poborowej wszelkich wyjaśnień dotyczących poborowych obecnych lub nieobecnych na po-

borze, a zwłaszcza w sprawach związanych z odroczeniem poborowym zasadniczej służby wojskowej.

§ 16. 1. Powiatowa komisja poborowa orzeka większością głosów.

2. Orzeczenie podaje się niezwłocznie do wiadomości poborowego.

3. Orzeczenie o nieudzieleniu odroczenia zasadniczej służby wojskowej powinno zawierać uzasadnienie prawne i faktyczne. Orzeczenie to doręcza się na piśmie osobie, która wystąpiła z wnioskiem o odroczenie.

§ 17. 1. Od orzeczenia powiatowej komisji poborowej poborowy może wnieść odwołanie, a członek komisji poborowej — sprzeciw.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do orzeczenia powiatowej komisji poborowej wydanego przez tę komisję jako instancję odwoławczą od orzeczenia lekarza społecznej służby zdrowia wydanego stosownie do art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220), zwanej dalej „ustawą”. Orzeczenie powiatowej komisji poborowej w tym wypadku jest ostateczne.

3. Odwołanie od orzeczenia powiatowej komisji poborowej o nieudzieleniu odroczenia ze względu na utrzymywanie rodziny mogą wnieść również członkowie rodziny poborowego.

4. Odwołania i sprzeciwy mogą być wnoszone do wojewódzkiej komisji poborowej w ciągu 14 dni od dnia wydania orzeczenia przez powiatową komisję poborową, a jeżeli orzeczenie było doręczone na piśmie — od dnia doręczenia.

§ 18. 1. Odwołania i sprzeciwy wnosi się na piśmie do wojewódzkiej komisji poborowej za pośrednictwem powiatowej komisji poborowej, która wydała orzeczenie, a jeżeli komisja ta już nie urzęduje — za pośrednictwem właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej. Osoba wnosząca odwołanie lub sprzeciw powinna je umotywić i dołączyć w miarę potrzeby dokumenty uzasadniające odwołanie (sprzeciw).

2. Powiatowa komisja poborowa może zmienić wydane orzeczenie, jeżeli odwołanie lub sprzeciw uzna za słuszne. W tym wypadku nie przekazuje sprawy do wojewódzkiej komisji poborowej.

3. Jeżeli powiatowa komisja poborowa nie zmieniła orzeczenia, przewodniczący komisji lub właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej rady narodowej jest obowiązany wniesione odwołanie lub sprzeciw przesłać niezwłocznie wraz z aktami i wyjaśnieniami do wojewódzkiej komisji poborowej.

4. Orzeczenie powiatowej komisji poborowej, od którego nie zostało wniesione odwołanie lub sprzeciw, jest ostateczne.

§ 19. 1. Orzeczenie powiatowej komisji poborowej o udzieleniu odroczenia zasadniczej służby wojskowej traci moc po upływie okresu, na który zostało wydane.

2. Orzeczenie o udzieleniu odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na wykonywanie zawodu lub odbywanie studiów (pobieranie nauki) traci moc również przed upływem okresu, na który zostało wydane, jeżeli warunki uzasadniające udzielenie odroczenia przestały istnieć lub jeżeli orzeczenie to zostało wydane w wyniku podania fałszywych danych. W tym wypadku szef właściwego powiatowego sztabu wojskowego wpisuje w wojskowym dokumencie osobistym poborowego stosowną decyzję.

3. Orzeczenie o udzieleniu odroczenia ze względu na utrzymywanie rodziny podlega uchyleniu przez wojewódzką komisję poborową, jeżeli warunki uzasadniające odroczenie

przestały istnieć lub jeżeli orzeczenie to zostało wydane w wyniku podania fałszywych danych.

4. Poborowych, którzy utracili prawo do korzystania z odroczenia w wypadkach określonych w ust. 2 i 3, szef powiatowego sztabu wojskowego może przeznaczyć i powołać do zasadniczej służby wojskowej.

Rozdział 4.

Wojewódzkie komisje poborowe.

§ 20. 1. Wojewódzka komisja poborowa:

- 1) kieruje poborem na terenie województwa (miasta wyłączonego z województwa) i sprawuje nadzór nad działalnością powiatowych komisji poborowych;
- 2) rozpatruje odwołania i sprzeciwy od orzeczeń powiatowych komisji poborowych;
- 3) rozpatruje skargi i wnioski dotyczące działalności powiatowych komisji poborowych.

2. Wojewódzka komisja poborowa może zarządzić nacychmiastowe zawieszenie w czynnościach poszczególnych osób wchodzących w skład powiatowej komisji poborowej, a następnie wystąpić do prezydium wojewódzkiej lub powiatowej rady narodowej o odwołanie ich, jeżeli nie spełniają one należycie swych obowiązków w komisji lub nadużywają swych uprawnień.

3. Do przewodniczącego i członków wojewódzkiej komisji poborowej stosuje się odpowiednio przepisy § 13 i 14.

§ 21. 1. W razie uchylecia orzeczenia powiatowej komisji poborowej wojewódzka komisja poborowa wydaje nowe orzeczenie albo przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia komisji, której orzeczenie zostało uchylone, wskazując swoje zastrzeżenia. Jeżeli powiatowa komisja poborowa, której orzeczenie zostało uchylone, już nie urzęduje, wojewódzka komisja poborowa jest obowiązana wydać nowe orzeczenie.

2. Orzeczenie wojewódzkiej komisji poborowej, o którym mowa w ust. 1, powinno być wydane przed terminem wcielenia poborowego do wojska.

3. Jeżeli jednak wojewódzka komisja poborowa nie będzie mogła wydać orzeczenia przed terminem wcielenia poborowego do wojska, wydane po tym terminie orzeczenie o udzieleniu odroczenia zasadniczej służby wojskowej lub orzeczenie ustalające niezdolność do służby wojskowej przesyła się za pośrednictwem szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego do dowódcy okręgu wojskowego lub do innego właściwego dowódcy — w celu zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej.

§ 22. 1. Wojewódzka komisja poborowa może wzywać poborowych do osobistego stawienia się przed komisją.

2. Przepisy dotyczące trybu urzędowania powiatowych komisji poborowych oraz wydawania orzeczeń stosuje się odpowiednio do wojewódzkich komisji poborowych.

§ 23. Orzeczenie wojewódzkiej komisji poborowej podaje się do wiadomości osobom zainteresowanym i powiatowej komisji poborowej, a jeżeli powiatowa komisja przestała już urzędować — właściwemu do spraw wewnętrznych organowi prezydium powiatowej rady narodowej. Szefowi powiatowego sztabu wojskowego przesyła się orzeczenie tej komisji do wiadomości tylko w razie zmiany orzeczenia powiatowej komisji poborowej.

§ 24. Posiedzenia wojewódzkiej komisji poborowej zwołuje w miarę potrzeby przewodniczący komisji.

§ 25. W razie uchylecia w trybie nadzoru przez Ministra Spraw Wewnętrznych ostatecznego orzeczenia wojewódzkiej lub powiatowej komisji poborowej komisja poborowa, której orzeczenie zostało uchylone, lub inna komisja

wskazana przez Ministra Spraw Wewnętrznych rozpatruje sprawę ponownie i wydaje nowe orzeczenie. Orzeczenie to przesyła się Ministrowi Spraw Wewnętrznych, właściwemu powiatowemu sztabowi wojskowemu i osobie zainteresowanej.

Rozdział 5.

Stawanie do poboru.

§ 26. 1. Osoby podlegające obowiązkowi stawienia się do poboru są obowiązane stawić się w terminie i miejscu wskazanym w obwieszczeniu o poborze lub w wezwaniu imiennym.

2. Osoby stające do poboru po raz pierwszy obowiązane są przedstawić powiatowej komisji poborowej:

- 1) dowód osobisty;
- 2) dokumenty stwierdzające:
  - a) wykształcenie,
  - b) zawód (specjalność w zawodzie),
  - c) odbyte przysposobienie obronne oraz kursy zawodowe (specjalistyczne);
- 3) zaświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji przedpoborowych, jeżeli poborowy je otrzymał;
- 4) fotografię o wymiarach 3 × 4 cm (bez nakrycia głowy).

3. Ochotnik, który nie ukończył 18 lat życia, przedstawia powiatowej komisji poborowej — zamiast dowodu osobistego — tymczasowe zaświadczenie tożsamości lub wyciąg z aktu urodzenia oraz dokumenty i fotografię określone w ust. 2, a także oświadczenie rodziców (opiekunów), że nie zgłaszają oni sprzeciwu co do odbywania przez niego służby wojskowej. Podpisy na oświadczeniu powinny być uwierzytelnione.

4. Osoby, które stawały już do poboru, przedstawiają komisji poborowej wojskowy dokument osobisty, dowód osobisty oraz dokumenty stwierdzające zmiany w wykształceniu i zawodzie, jeżeli zmiany takie powstały w okresie od poprzedniego poboru.

5. Osoby posiadające dokumenty lekarskie dotyczące stanu ich zdrowia (zaświadczenia, wyniki analiz, świadectwa szczepień itp.) powinny przedstawić je lekarzom wchodzącym w skład komisji poborowej.

§ 27. 1. Poborowy, który jest trwale niezdolny do osobistego stawienia się do poboru wskutek kalectwa, ułomności lub choroby, albo osoba opiekująca się poborowym są obowiązani wnieść do powiatowej komisji poborowej podanie o zwolnienie poborowego od tego obowiązku i o przeprowadzenie w stosunku do niego poboru zaocznie. Podanie takie należy wnieść najpóźniej w dniu, w którym poborowy był obowiązany stawić się przed komisją.

2. Przepis ust. 1 stosuje się również do poborowego przebywającego na leczeniu w zakładach lecznictwa zamkniętego, z tym że jeżeli poborowy ze względu na stan zdrowia nie może wnieść podania, obowiązek sporządzenia wniosku o zwolnienie poborowego od osobistego stawienia się przed komisją poborową spoczywa na kierowniku zakładu leczniczego.

3. W podaniu (wniosku) o zwolnienie od obowiązku osobistego stawienia się do poboru i o przeprowadzenie poboru zaocznie należy podać nazwisko, imię, imiona rodziców, datę i miejsce urodzenia, wykształcenie i zawód, numer i serię dowodu osobistego oraz nazwę i siedzibę organu, który go wydał, dołączając jednocześnie:

- 1) zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia, stwierdzające rodzaj kalectwa, ułomności lub choroby i niezdolność do osobistego stawienia się do poboru;
- 2) zaświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji przedpoborowych, jeżeli poborowy je otrzymał;
- 3) fotografię o wymiarach 3 × 4 cm (bez nakrycia głowy).

4. Jeżeli komisja poborowa uzna zaświadczenie wymienione w ust. 3 pkt 1 za wystarczające do wydania orzeczenia, zwalnia poborowego od osobistego stawienia się oraz wydaje zaocznie orzeczenie o jego zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony); w przeciwnym razie przewodniczący komisji zarządza zbadanie poborowego w miejscu jego pobytu przez lekarzy wchodzących w skład komisji lub wezwanie poborowego do osobistego stawienia się przed komisją.

§ 28. Poborowi i ochotnicy są obowiązani stawić się przed komisją poborową właściwą ze względu na ich miejsce pobytu stałego (zamieszkania). Poborowi i ochotnicy zameldowani na pobyt czasowy trwający ponad 2 miesiące są obowiązani stawić się przed komisją poborową właściwą ze względu na miejsce tego pobytu.

§ 29. 1. Poborowi, którzy w czasie od dnia ogłoszenia do dnia rozpoczęcia poboru zmienili miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące, są obowiązani zgłosić się do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej właściwej ze względu na ich nowe miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące. Organ ten wyznacza im termin i miejsce stawienia się do poboru.

2. Poborowi, którzy po rozpoczęciu poboru na danym terenie zamierzają zmienić miejsce pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące, są obowiązani stawić się do poboru przed opuszczeniem miejsca dotychczasowego pobytu.

§ 30. O opuszczeniu miejsca pobytu stałego (zamieszkania) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące poborowi, o których mowa w § 29 ust. 1, powinni zawiadomić ustnie lub pisemnie listem poleconym, najpóźniej w ciągu 3 dni po opuszczeniu miejsca pobytu, właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej rady narodowej, której obszar opuszczają, niezależnie od meldunku składanego innemu organowi administracji w wykonaniu obowiązku meldunkowego.

§ 31. Poborowy, który w okresie przeprowadzania poboru odbywa karę pozbawienia wolności lub pozostaje w areszcie tymczasowym, jest obowiązany niezwłocznie po zwolnieniu z zakładu karnego zgłosić się do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej, który wyznacza mu termin i miejsce stawienia się do poboru.

§ 32. Poborowy przebywający w okresie przeprowadzania poboru czasowo za granicą obowiązany jest niezwłocznie po powrocie do kraju zgłosić się do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej właściwej ze względu na jego miejsce zamieszkania przed wyjazdem za granicę. Organ ten wyznacza mu termin i miejsce stawienia się do poboru.

§ 33. 1. Poborowi, którzy z jakichkolwiek innych przyczyn niż wymienione w § 29—32 nie mogą stawić się do poboru we właściwym terminie i miejscu, są obowiązani zawiadomić o tym właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej rady narodowej najpóźniej w dniu, w którym byli obowiązani stawić się do poboru, dołączając jednocześnie dokumenty usprawiedliwiające niemożność stawienia się.

2. Poborowi, o których mowa w ust. 1, są obowiązani niezwłocznie po ustaniu przeszkody stawić się do poboru w czasie urzędowania komisji poborowej, a jeżeli komisja ta już nie urzęduje — zgłosić się do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej, który wyznacza im nowy termin i miejsce stawienia się do poboru.

§ 34. 1. Jeżeli poborowy nie stawi się do poboru we właściwym terminie i miejscu oraz nie usprawiedliwi swego niestawiennictwa, przewodniczący powiatowej komisji poborowej zarządza ustalenie miejsca jego pobytu i przyczyn niestawienia się do poboru.

2. Wykaz poborowych, których miejsce pobytu jest nieznane, właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej rady narodowej przekazuje organowi Milicji Obywatelskiej w celu wszczęcia poszukiwań.

§ 35. 1. Przymusowe doprowadzenie poborowego do powiatowej komisji poborowej zarządza przewodniczący tej komisji.

2. Koszty związane z przymusowym doprowadzeniem ponosi poborowy.

Rozdział 6.

Badania lekarskie poborowych.

§ 36. 1. Przed rozpoczęciem poboru właściwy do spraw zdrowia organ prezydium powiatowej rady narodowej na wniosek właściwego do spraw wewnętrznych organu tego prezydium kieruje poborowych na badania radiologiczne narządów klatki piersiowej.

2. Określone przez powiatowy sztab wojskowy grupy poborowych mogą być przed rozpoczęciem poboru kierowane przez właściwy do spraw wewnętrznych organ prezydium powiatowej rady narodowej na badania okulistyczne, laryngologiczne, neurologiczne lub inne badania specjalistyczne do zakładów społecznych służby zdrowia znajdujących się w granicach danego powiatu (miasta wyłączonego z województwa).

3. Po rozpoczęciu poboru na badania określone w ust. 2 kieruje poborowych, którzy nie stawiali jeszcze do poboru, przewodniczący powiatowej komisji poborowej. Na badania te poborowi mogą być kierowani do zakładów społecznych służby zdrowia znajdujących się poza granicami danego powiatu.

4. W okresie między poborem a wcieleniem kieruje poborowych na badania określone w ust. 2 powiatowy sztab wojskowy.

5. Badania specjalistyczne, o których mowa w ust. 1—4, przeprowadzają zakłady lecznicze i lekarze wyznaczeni zgodnie z § 2.

§ 37. Jeżeli poborowy z powodu chorób, ułomności lub wad fizycznych mogących wywołać u niego zrozumiałe uczucie wstydu zgłasza prośbę o zbadanie go w nieobecności osób nie wchodzących w skład komisji poborowej, przewodniczący komisji powinien prośbę taką uwzględnić.

§ 38. 1. Badanie lekarskie poborowych odbywa się w obecności całego składu komisji poborowej.

2. Na podstawie badania lekarskiego lekarze wchodzący w skład komisji poborowej określają stan zdrowia poborowego, jego zdolność do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) oraz po uzgodnieniu swych opinii stawiają wniosek co do przydatności poborowego do odpowiedniego rodzaju wojska lub służby.

3. Określenie stanu zdrowia poborowych, którzy zostali zwolnieni od obowiązku osobistego stawienia się przed komisją poborową, następuje na podstawie przedstawionego komisji poborowej zaświadczenia wymienionego w § 27 ust. 3 pkt 1 lub na podstawie badania przeprowadzonego w miejscu pobytu poborowego przez lekarzy wchodzących w skład komisji.

§ 39. Na podstawie określonego przez lekarzy stanu zdrowia poborowego komisja poborowa wydaje orzeczenie o zaliczeniu poborowego do jednej z kategorii zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony).

§ 40. 1. Jeżeli po dokonaniu badań lekarze wchodzący w skład komisji poborowej nie mogą ustalić stanu zdrowia poborowego oraz stopnia jego zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony), stawiają oni wniosek o skierowanie poborowego do odpowiedniego zakładu leczniczego na badania specjalistyczne albo na obserwację.

2. W wypadku określonym w ust. 1 wydanie orzeczenia o stopniu zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony), przy uwzględnieniu wyników badań i obserwacji, następuje w czasie ponownego stawienia się poborowego przed komisją poborową.

3. Jeżeli komisja poborowa już nie urzęduje, poborowy jest obowiązany zgłosić się do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej, który wyznaczy mu termin i miejsce stawienia się do poboru.

§ 41. 1. Jeżeli lekarze wchodzący w skład komisji poborowej nie mogą przedstawić zgodnego wniosku w sprawie określenia stanu zdrowia poborowego oraz co do stopnia jego zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony), są obowiązani przedstawić swoje stanowiska na piśmie przewodniczącemu komisji, który kieruje poborowego do wojewódzkiej komisji poborowej. W tym wypadku powiatowa komisja poborowa nie wydaje orzeczenia.

2. Poborowemu skierowanemu do wojewódzkiej komisji poborowej w myśl ust. 1 przysługuje zwrot kosztów przejazdu.

3. Przed ostatecznym ustaleniem stopnia zdolności do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) wojewódzka komisja poborowa może skierować poborowego na badania specjalistyczne albo na obserwację do odpowiedniego zakładu leczniczego. Orzeczenie wojewódzkiej komisji poborowej o stopniu zdolności poborowego do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) jest ostateczne.

§ 42. Jeżeli w okresie między poborem a powołaniem do odbycia zasadniczej służby wojskowej lub wojskowego szkolenia poborowych powstaną zmiany w stanie zdrowia poborowego, uzasadniające zmianę posiadanej przez niego kategorii zdolności do służby wojskowej, poborowy jest obowiązany zawiadomić o tym na piśmie powiatowy sztab wojskowy, dołączając zaświadczenie zakładu społecznego służby zdrowia, stwierdzające rodzaj choroby lub kalectwa.

§ 43. Przepisy § 36—42 stosuje się również do badania lekarskiego ochotników zgłaszających się do służby wojskowej. Ochotników tych nie kieruje się jednak na obserwację do zakładu leczniczego.

R o z d z i a ł 7.

Pobór studentów szkół, w których jest prowadzone wojskowe szkolenie studentów.

§ 44. Pobór studentów przyjętych na studia w szkołach wyższych i wyższych szkołach zawodowych, w których jest prowadzone wojskowe szkolenie studentów, przeprowadza powiatowa komisja poborowa właściwa dla siedziby szkoły.

§ 45. 1. Wykazy studentów, którzy są obowiązani stawić się do poboru, sporządzają rektorzy szkół i przesyłają je corocznie do właściwego do spraw wewnętrznych organu prezydium powiatowej rady narodowej właściwej dla siedziby szkoły, nie później niż w ciągu 7 dni od rozpoczęcia nauki w danym roku szkolnym. W wykazach tych należy wymienić wszystkich studentów przyjętych w danym roku kalendarzowym na studia, którzy nie stawali jeszcze do poboru.

2. Wykazy określone w ust. 1 powinny zawierać nazwisko i imię, imiona rodziców, datę urodzenia i adres studenta oraz wyniki badań radiologicznych narządów klatki piersiowej wykonane w związku z przyjęciem na studia, a w stosunku do studentów zameldowanych czasowo poza miejscem pobytu stałego (zamieszkania) — również dokładny adres zameldowania na pobyt stały (zamieszkanie).

§ 46. 1. Studentów wzywa się do poboru wyłącznie za pomocą wezwań imiennych. Wezwania doręcza studentom kierownik studium wojskowego szkoły (kierownik wojskowego szkolenia studentów).

2. Studenci są obowiązani w czasie stawienia się do poboru przedstawić dokumenty i fotografię przewidziane w § 26 ust. 2, z wyjątkiem dokumentów stwierdzających wykształcenie i zawód.

§ 47. Podczas stawiania studentów przed komisją poborową powinien być obecny kierownik studium wojskowego (kierownik wojskowego szkolenia studentów) tej szkoły, w której poborowi odbywają studia, lub jego przedstawiciel.

§ 48. 1. Studentów szkół, w których jest prowadzone wojskowe szkolenie studentów, uznanych za zdolnych do służby wojskowej przedstawiciel powiatowego sztabu wojskowego przeznacza do wojskowego szkolenia studentów i wydaje im wojskowe dokumenty osobiste.

2. Wpis w wojskowym dokumencie osobistym o przeznaczeniu do wojskowego szkolenia jest równoznaczny z powołaniem do tego szkolenia.

3. Studentom, którzy nie zostaną przeznaczeni do wojskowego szkolenia studentów, powiatowa komisja poborowa udziela odroczenia zasadniczej służby wojskowej na ogólnych zasadach.

§ 49. 1. Studenci, którzy w danym roku kalendarzowym kończą 18 lub mniej lat życia, a nie zostali przeznaczeni podczas poboru do wojskowego szkolenia studentów, są obowiązani stawić się do poboru w roku kalendarzowym, w którym kończą 19 lat życia.

2. Studentom uznanym podczas poboru w roku kalendarzowym, w którym kończą 19 lat życia, za zdolnych do służby wojskowej, jeżeli nie mogą być poddani wojskowemu szkoleniu studentów, udziela się odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na odbywanie studiów na ogólnych zasadach.

§ 50. Studentów zwolnionych z wojskowego szkolenia studentów z powodu uznania ich przez wojskową komisję lekarską za czasowo niezdolnych do służby wojskowej, którzy po upływie czasowej niezdolności do tej służby zostali uznani za zdolnych do służby wojskowej, lecz nie zostali poddani dalszemu szkoleniu wojskowemu, kieruje się do powiatowej komisji poborowej w celu udzielenia im odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na odbywanie studiów.

§ 51. 1. Poborowi uznani podczas poboru za zdolnych do służby wojskowej, przyjęci po zakończeniu poboru na studia do szkoły, w której jest prowadzone wojskowe szkolenie studentów, są obowiązani niezwłocznie, nie później niż w terminie do dnia 25 września, przedstawić powiatowemu sztabowi wojskowemu właściwemu ze względu na miejsce ich pobytu otrzymane ze szkoły zawiadomienie o przyjęciu na studia. Poborowych tych nie powołuje się do odbycia zasadniczej służby wojskowej.

2. Powiatowy sztab wojskowy właściwy ze względu na siedzibę szkoły po otrzymaniu od kierownika studium wojskowego (kierownika wojskowego szkolenia studentów) wykazu studentów, o których mowa w ust. 1, przeznacza ich do wojskowego szkolenia studentów.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do poborowych, którzy zostali przyjęci na studia w dodatkowym

terminie przyjęć i nie mogli być zamieszczeni w wykazie określonym w ust. 2, jeżeli nie później niż do dnia 10 października przedstawią powiatowemu sztabowi wojskowemu właściwemu ze względu na siedzibę szkoły zaświadczenia o przyjęciu na studia.

4. Zmiana przeznaczenia do służby wojskowej w stosunku do poborowych, o których mowa w ust. 1—3, odbywa się bez wzywania ich do poboru.

§ 52. Przepisy § 44—51 stosuje się odpowiednio do uczniów kształcących się w szkołach nie będących szkołami wyższymi lub wyższymi szkołami zawodowymi, jeżeli w szkołach tych zostało wprowadzone wojskowe szkolenie, oraz do organów tych szkół właściwych w zakresie wojskowego szkolenia.

Rozdział 8.

Przepisy szczególne o poborze kobiet.

§ 53. Przepisy rozporządzenia stosuje się odpowiednio do kobiet, które w danym roku kalendarzowym kończą 18 lat życia, i do kobiet starszych — do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 24 lata życia, posiadających kwalifikacje przydatne do służby wojskowej lub przydatność do służby w formacjach samoobrony, jeżeli zostaną poddane obowiązkowi stawienia się do poboru, z tym że:

- 1) badania stanu zdrowia i określenia zdolności kobiet do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony) dokonują wchodzący w skład komisji poborowej lekarze, w miarę możliwości kobiety;
- 2) badania stanu zdrowia dokonuje się przy udziale kobiecego personelu pomocniczego;
- 3) w pomieszczeniu, w którym badania są przeprowadzane, nie mogą być obecni w tym czasie członkowie komisji poborowej nie będący lekarzami;
- 4) w czasie przeprowadzania poboru kobiet nie mogą być wzywani do komisji poborowej mężczyźni.

§ 54. Przepisy § 44—47, § 48 ust. 1 i 2 oraz § 53 stosuje się odpowiednio do studentek przyjętych na studia (naukę) do szkół, w których jest prowadzone wojskowe szkolenie studentów (uczniów).

Rozdział 9.

Przepisy końcowe.

§ 55. Przepisy rozporządzenia stosuje się również do osób skierowanych do powiatowych komisji poborowych w wypadkach przewidzianych w art. 19 ust. 2, art. 20 i art. 24 ustawy.

§ 56. Przepisy rozporządzenia dotyczące:

- 1) prezydiów wojewódzkich rad narodowych — stosuje się również do prezydiów rad narodowych miast wyłączonych z województw,
- 2) prezydiów powiatowych rad narodowych — stosuje się również do prezydiów miejskich rad narodowych w miastach stanowiących powiaty i dzielnicowych rad narodowych w miastach wyłączonych z województw,
- 3) wojewódzkich sztabów wojskowych — stosuje się również do sztabów wojskowych miast wyłączonych z województw,
- 4) powiatowych sztabów wojskowych — stosuje się również do miejskich sztabów wojskowych w miastach stanowiących powiaty i dzielnicowych sztabów wojskowych w miastach wyłączonych z województw.

§ 57. Traci moc rozporządzenie Ministrów Spraw Wewnętrznych i Obrony Narodowej z dnia 30 sierpnia 1963 r. w sprawie poboru i odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin (Dz. U. Nr 39, poz. 220).

§ 58. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *K. Świtala*
Minister Obrony Narodowej: *W. Jaruzelski*